

4. møde.

Onsdag den 13. oktober kl. 14.

Formanden: Siden folketinget afholdt sit sidste møde, er medlem af tinget Th. Hauberg afgået ved døden, og vi har atter mistet et af de medlemmer, som satte præg på arbejdet gennem en lang årrække.

Hauberg var typen på den kundskabs-søgende håndværkssvend, der søgte til andre lande for at skaffe sig en videre horisont, og som efter hjemkomsten stadig blev båret frem af trangten til at øge sin viden. Det var denne trang, der førte ham over højskolen til seminariet og ind i lærergerningen, og Hauberg blev en dygtig lærer, uanset om han havde mindreårige eller voksne elever. Han var dertil fra sine unge år præget af en enestående evne til at popularisere de emner, han skulle gøre rede for. Allerede i 20'erne gik der både i Randers og Viborg amt ry af hans foredragsvirksomhed. Det var jo dengang som nu langt fra gode vilkår, foreningerne på landet havde at byde de mennesker, som søgte oplysning gennem foredragsvirksomhed, og det var i hvert fald ikke lokalehyggen, der skaffede tilhørere til huse; men når Hauberg holdt foredrag, var man temmelig sikker på, at der kom mange tilhørere.

Så måtte der ske det, at de offentlige hverv fulgte i kølvandet. Interessen for det lokale og det kommunale arbejde var som så ofte indledningen; og arbejdet i amtsråd og folketing blev den naturlige fortsættelse. Dette arbejde blev imidlertid ikke et brud med Haubergs lærergerning. I de næsten 20 år, som Haubergs folketingsarbejde spændte over, var skolespørgsmålene altid dem, han gav hovedparten af sin arbejdskraft; men han havde iøvrigt altid interesse

for det, som krævede røgt og pleje for at hindre vækstbetingelser i at blive ødelagt. Ikke mindst derfor var det en selvfølgelig ting, at han omfattede Grønlandsarbejdet med den dybeste kærlighed.

Mange tillidshverv blev gennem årene overdraget Hauberg, hvis nøgterne vurderingsevne havde så afgørende betydning, når der i en sag skulle findes frem til det bæredygtige grundlag, og mange søgte råd hos ham, når de selv var usikre. Alle følte, at det for ham aldrig var spørgsmålet, om et standpunkt var det letteste at tage eller forsvare, men om det var det rigtige. Han var fortsat den kundskabssøgende i bedste forstand, nemlig mennesket, der ville vide besked for at kunne gøre det rigtige.

I de senere år blev Haubergs helbred undergravet, og hans nærmeste venner så, at kræfterne var ved at ebbe ud, selvom de håbede, at han endnu kunne få nogle år at virke i. Dette håb gik desværre ikke i opfyldelse. Sygdommens nedbrydende kræfter blev de stærkeste.

Her i tinget vil vi minde Hauberg som den kloge og samvittighedsfulde medarbejder, men ikke mindre som mennesket, der havde som ideal at gøre ret og skel, ligegyldigt hvad han beskæftigede sig med.

(Medlemmerne påhørte stående formandens mindeord).

Formanden: Medlemmer af folketinget Einer-Jensen, Erik Eriksen, Ole Bjørn Kraft, Jørgen Jørgensen (Lejre) og Viggo Starcke har meddelt mig, at de ønsker her i tinget at stille følgende forespørgsel til udenrigsministeren:

Hvilke oplysninger kan udenrigsministeren give tinget om den udenrigspolitiske situation efter Londonkonferencen vedrørende Tysklands inddragelse i det vestlige forsvarssystem?

Folketingsmand Tholstrup har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for handel, industri og søfart at stille følgende spørgsmål:

[Formanden.]

Vil ministeren for handel, industri og søfart sikre, at private færgeruter ikke chikaneres af monopolagtige foretagender?

Folketingsmand Tholstrup har meddelt mig, at han ønsker til justitsministeren at stille følgende spørgsmål:

Finder justitsministeren det ikke betænkeligt, at der i den senere tid igen er indført en mildere kurs overfor spiritusbilister?

Begge disse spørgsmål vil kunne stilles i dag.

I skrivelse af 8. d. m. anmoder ministeren for handel, industri og søfart om, at det i § 10 i lov nr. 135 af 29. marts 1950 om en sukkerordning nævnte udvalg må blive nedsat.

I skrivelse af dags dato meddeler statsrevisor Jensen-Broby, at de af folketinget valgte statsrevisorer for statsregnskabet for finansåret 1953—54 har valgt Jensen-Broby til formand og Gustav Pedersen til næstformand.

Folketingets regnskab for finansåret fra 1. april 1953 til 31. marts 1954 vil efter endt revision blive fremlagt i bureauet. Et sammentrag vil blive optaget i tillæg B.

På den af indenrigsministeriet i medfør af valglovens § 50 udarbejdede liste findes opført som 1. stedfortræder for afdøde folketingsmand Hauberg i Viborg amtskreds midlertidigt medlem af tinget Th. Carlsen, der i skrivelse af 9. d. m. har meddelt, at han er villig til at modtage mandatet.

Udenfor dagsordenen giver jeg ordet til den ærede ordfører for udvalget til valgsprøvelse, for at hun kan gøre indstilling til tinget om godkendelse af nogle valg.

Ordføreren for udvalget til valgsprøvelse (Edel Saunte): Efter at det ærede medlem for Vejle amtskreds hr. Karl Olsen har nedlagt sit mandat, har dommerfuldmægtig Erik Bruun de Neergaard meddelt, at han ønsker at indtræde. Udvalget har gennemgået samtlige dokumenter og skal indstille, at dommerfuldmægtig Erik Bruun de Neergaards valg godkendes.

Videre har det ærede medlem for Skanderborg amtskreds hr. Peder Jensen nedlagt

sit mandat pr. 16. oktober d. å., og lærer Axel Conradsen har meddelt, at han ønsker at modtage mandatet som ordinært medlem fra denne dato. Udvalget har også her gennemgået dokumenterne og skal enstemmigt indstille, at lærer Axel Conradsens valg til varigt medlem fra den 16. oktober 1954 godkendes.

Efter at det ærede medlem for Viborg amtskreds hr. Hauberg er afgået ved døden, har centralbestyrer Thorvald Carlsen, der var indtrådt som midlertidigt medlem under hans sygdom, meddelt, at han er villig til at indtræde som varigt medlem af det høje ting. Udvalget skal også for hans vedkommende indstille, at valget godkendes.

Hermed sluttede forhandlingen.

Udvalgets indstilling om godkendelse af dommerfuldmægtig Erik Bruun de Neergaard som medlem af folketinget vedtoges enstemmigt med 134 stemmer.

Udvalgets indstilling om godkendelse af lærer Axel Conradsen som medlem af folketinget vedtoges enstemmigt med 143 stemmer.

Udvalgets indstilling om godkendelse af centralbestyrer Thorvald Carlsen som medlem af folketinget fra den 16. oktober d. å. vedtoges enstemmigt med 143 stemmer.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Hans Hansen (Rørby)* til undervisningsministeren.

Efter hvilke retningslinier foretager radioen transmissioner af festtaler?

Hans Hansen (Rørby): Når jeg ønsker at stille det spørgsmål til den højtærede undervisningsminister, efter hvilke retningslinier radioen foretager transmissioner af festtaler, vil jeg gerne gøre opmærksom på, at den 4. august blev folketingsmand Viggo Starcke indbudt til at tale ved en årlig tilbagevendende hjemstavnsfest i KB-hallen, og det blev i et brev meddelt ham, at talen skulle være kort og upolitisk, og han måtte regne med, at den som sædvanlig blev transmit-

[Hans Hansen (Rørby).]

teret. Festen blev optaget på stålband og transmitteret dagen efter, men ikke med et eneste ord blev det nævnt, hvem der havde talt, eller hvad de havde talt om.

Jeg vil derfor gerne spørge den højtærede minister, hvorfor denne undtagelse er foretaget her, for vi har ved tidligere lejligheder i høj grad bemærket noget lignende, altså at retsforbundet har været holdt ude af radioen. Jeg ved godt, at statsradiofonien er suveræn, men jeg ved også, at statsradiofonien har en absolut pligt til at være upartisk. Jeg vil gerne give den højtærede minister anledning til at svare på dette spørgsmål: Efter hvilke retningslinier foretager radioen transmissioner af festtaler?

Undervisningsministeren (Bomholt): Statsradiofonien tilstræber i almindelighed ikke transmission af festtaler. Festtaler har en beklagelig tendens i retning af det kedelige for alle andre end dem, de direkte henvender sig til.

Statsradiofonien har ifølge loven pligt til alsidighed. Der skal være adgang til mikrofonen for enhver anskuelse, der kan tillægges kvalitet, og som kan tænkes at interessere befolkningen. Det betyder ikke, at der skal være mekanisk lighed, at samtlige politiske partier skal udtale sig på stribe om aktuelle problemer, eller at een anskuelse omgående skal efterfølges af en anden, der hævder det modsatte. Noget sådant ville radiofonisk være utåleligt; ligeligheden må gennemføres på længere sigt.

Forud for valg må partierne optræde på linie med samme taletid; det mindste parti får ligeså megen taletid som det største, og ligeligheden søges opnået ved, at partierne efter størrelse — det største parti først — vælger deres placering i rækken. Hverken her eller i programmerne iøvrigt er der, mig bekendt, noget som helst ønske om at fjerne retsforbundet af billedet, og det ville være sagligt urigtigt, om det skete.

I det omtalte tilfælde fremkom der en anmodning til statsradiofonien fra „De samvirkende Hjemstavnsforeninger“ om transmission af en dialektfestaften i KB-hallen. Afdelingschef Svend Pedersen indstillede til statsradiofoniens programudvalg følgende — som jeg med formandens tilladelse vil citere —:

„Det foreslås, at vi som sædvanligt optager 15—20 minutter fra festen til forskudt udsendelse. Vi vil gerne prøve at koncentrere optagelsen om dialektspillet.“

Programudvalget tiltrådte dette forslag, og der afgik en skrivelse til hjemstavnsforeningerne med kort meddelelse om, at man var villig til at transmittere 15 à 20 minutter fra dialektspillet. I en skrivelse af 13. september bekræftede hjemstavnsforeningerne det givne tilbud. Der har ikke fra andragerens side været nævnt eet ord om taleren.

Der er tradition for at bringe nogle dialektprøver, som åbenbart morer en del mennesker. Når hverken hjemstavnsforeningerne eller statsradiofonien har tænkt at bringe et lyd billede af det ærede medlem hr. Viggo Starcke, har det vel sin naturlige forklaring deri, at det ærede medlem ikke kan siges at have en udpræget dialekt. Hans stemme kom altså ikke med i prøvekollektionen; men jeg håber ikke, at det skete vil sætte sig til en varig følelse af martyrium i det ærede medlems parti.

Hans Hansen (Rørby): Jeg tager den højtærede ministers redegørelse til efterretning og sætter en streg under, at det er første gang, man har taget den stilling overfor hjemstavnsforeningerne — alle de øvrige talere er blevet transmitteret.

Dernæst vil jeg gerne stille et tillægs spørgsmål. Når den højtærede minister siger, at der ikke er noget ønske om at holde retsforbundet ude, kan vi naturligvis kun være tilfreds dermed; men der var den 4. oktober en diskussion i radioen om Tysklandsproblemet, hvor alle de øvrige partier her i denne sal var repræsenteret ved talere, og yderligere var der talere udefra; men der var ikke udgået indbydelse til retsforbundet om at deltage i denne diskussion. Jeg går ud fra, at det må være imod den højtærede ministers holdning, idet ministeren nu udtalte, at han har intet ønske om at udelukke noget parti. Det må altså være andre, der har ønsket i den retning, og jeg anser det for ganske forkasteligt, at man, så tydeligt som det er sket her, giver udtryk derfor.

Undervisningsministeren (Bomholt): Det er i henhold til radioloven statsradiofoniens radiatoråd og — henhørende under det — pro-

[Undervisningsministeren.]

gramudvalget, der har ansvaret for udsendelserne overfor ministeren og tinget. Jeg kan naturligvis ikke være vidende om, hvorledes de enkelte udsendelser tilrettelægges. Hvis jeg får et spørgsmål stillet og får rimelig tid til at besvare det, vil jeg naturligvis anstrenge mig for at fremskaffe en besvarelse, det er klart; men jeg kan ikke på stående fod give det ærede medlem udtømmende besked om, hvad statsradiofonien har besluttet i en sag af denne karakter. Jeg vil på forhånd være tilbøjelig til at tro, at det forholder sig, som jeg redegjorde for i mit første lille indlæg: der er ikke tale om at kalde samtlige partier på stribe ind til behandling af hvert enkelt spørgsmål; der må ske en skønsmæssig udpegning af partier og personer i forhold til de emner, der behandles.

Løvrigt vil jeg love det ærede medlem, at jeg også i fremtiden vil anstrenge min fantasi for til bunds at forstå, at det drejer sig om en virkelig stor sag.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Tholstrup* til ministeren for handel, industri og søfart.

Vil ministeren for handel, industri og søfart sikre, at private færgeruter ikke chikaneres af monopolagtige foretagender?

Tholstrup: Anledningen til mit spørgsmål er de gentagne chikanerier, der er udvist overfor Skandinavisk Linietrafiks skibe i Store-Bæltsoverfarten. Danmark som søfarende nation bør være forrest, når det gælder at sikre den frie sejlads på havnene og den frie adgang til disse. Jeg håber, den højtærede minister er enig med mig heri, og jeg hører gerne, hvilke forholdsregler den højtærede minister eventuelt måtte tage for at opretholde sunde og fredelige forhold på dette område.

Ministeren for handel, industri og søfart (Lis Groes): Jeg vil gerne først spørge, om ikke det ærede medlems spørgsmål i hvert fald delvis har forkert adresse. Sagen drejer sig jo, som det er sagt, om den private færgerute mellem Korsør og Nyborg.

Sejladsen udenfor havneområderne reguleres af de internationale søfartsregler og de særlige regler, der af handelsministeriet er givet med hensyn til sejlads i indre danske farvande. Disse regler gælder både for de private færger og for statsbanernes færger og skal selvfølgelig nøje overholdes. Det kræver hensynet til passagerernes sikkerhed, der må gå forud for alle andre hensyn, f. eks. overholdelsen af fartplanens tider. Hvis der skulle ske overtrædelse af disse regler, hvadenten det skulle være af de private færger eller statens færger, vil en anmeldelse herom til handelsministeriet blive undersøgt omgående, og i givet fald vil der blive rejst straffesag mod de for overtrædelsen ansvarlige.

Et andet område, der henhører under handelsministeriet, er reglerne om færgernes udstyr, f. eks. med rekningsmidler, men jeg kan forsikre det ærede medlem, at der i denne henseende ikke gælder lempeligere regler for statsbanernes færger end for de private færger.

For sejladsen i havnene gælder stort set kun havnereglementerne, og reglerne om skibenes placering ved kaj er ligeledes ordnet gennem havnereglementerne, de henhører under ministeren for offentlige arbejder, og overtrædelser af disse havnereglementer kan jeg ikke blande mig i. Men det ærede medlem kan jo heller ikke være uvidende om, at trafikministeren omgående greb ind, da der for nogle dage siden opstod vanskeligheder i anledning af placeringen i Nyborg havn af statsbanernes isbryderfærge „Holger Danske“. Uden i forvejen at have talt med min kollega herom tror jeg at turde sige, at han også i fremtiden vil være villig til at tage affære, hvis der er noget galt, der bør rettes.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Tholstrup* til justitsministeren.

Finder justitsministeren det ikke betænkeligt, at der i den senere tid igen er indført en mildere kurs overfor spiritusbilister?

Tholstrup: Anledningen til mit spørgsmål er avisomtalen af to domme, i henhold til hvilke en bilist og en motorcyklist er blevet

[Tholstrup.]

frifundet for spirituskørsel, til trods for at spiritusprøven viste, at de var påvirkede — ifølge „Berlingske Tidende“ for torsdag den 7. oktober i år.

Det er meget vigtigt, at offentligheden har den rigtige forståelse af, hvilket alvorligt problem dette er. At sætte sig til rattet i spirituspåvirket tilstand, enten det er lidt eller meget, eller selvom det, som nævnt i omtalte avisartikel, er i ganske let grad, er forkasteligt, og en avisomtale som den nævnte kan bevirke, at læserne tror: nå, nu skal der ikke længere tages så hårdt på os, nu kan vi godt tage en ekstra bajer, inden vi kører ud næste gang. Det indtryk vil jeg meget nødtigt have skal fæstne sig, tværtimod; jeg er tilhænger af den størst mulige sikkerhed på vejene og derfor af det mindst mulige forbrug af spiritus i forbindelse med motorkørsel. Derfor bør det være klart for offentligheden og bør klart udtrykkes gennem de organer, som betjener offentligheden, at det stadig er en alvorlig sag at føre motorkøretøj i spirituspåvirket tilstand, og at det ikke er noget, man slipper let fra.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): I anledning af det ærede medlems spørgsmål vil jeg gerne svare, at jeg er ganske enig i, at det ville være betænkeligt, hvis der var blevet indført en mildere kurs i disse straffesager. Mig bekendt er der imidlertid intet, der tyder på, at dette skulle være tilfældet. Domstolene har gennem flere år fulgt en fast praksis i disse sager både med hensyn til udmåling af frihedsstraffens længde og med hensyn til varigheden af frakendelse af førerbeviset. I denne praksis er der ikke sket nogen ændring i de senere år.

Nu forstod jeg på det ærede medlem, at spørgsmålet navnlig sigtede til et par sager, der i de seneste dage har været omtalt i pressen, og som ved underretten er faldet ud til frifindelse af den pågældende motorfører. Jeg har undersøgt baggrunden for disse domme, og jeg kan sige til det ærede medlem, at dommene ikke er udtryk for en mildere kurs. Forholdet er blot det, at retten ikke har fundet det tilstrækkeligt bevist, at de tiltalte på grund af nydelse af spiritus har været ude af stand til at føre motorkøretøj på betryggende måde.

I begge tilfælde lå sagen således, at retslægerådet ikke har kunnet tiltræde den undersøgende læges skøn, idet den kliniske lægeundersøgelse efter rådets opfattelse ikke gav tilstrækkeligt grundlag for at antage, at motorføreren på tidspunktet for lægeundersøgelsen havde været påvirket af spiritus. Samtidig var den del af retslægerådets udtalelse, der bygger på alkoholconcentrationen i blodet, ikke af et sådant indhold, at de to domstole mente at kunne anse det for bevist, at den pågældende på grund af spiritusnydelse var ude af stand til at føre motorkøretøj på betryggende måde.

Som det ærede medlem vil kunne forstå, kan jeg ikke udtale mig om bevisbedømmelsen i konkrete sager. Man må jo imidlertid erindre, at der her som i alle andre straffesager gælder den regel, at enhver rimelig tvivl om, hvorvidt lovens betingelser for domfældelse er opfyldt, bør komme den tiltalte til gode.

Tholstrup: Jeg takker for den fyldestgørende besvarelse, men ordet retslægerådet giver mig anledning til at komme frem og stille et tillægsspørgsmål. Det går ud på, om ikke retslægerådets sammensætning trænger til at revideres. Gang på gang ser man, at netop retslægerådet har taget en stilling, der tyder på, at det synes, der skal temmelig meget til, førend man kan kaldes for påvirket.

Jeg vil gerne i den forbindelse nævne en ulykke, der skete for et års tid siden. I dette tilfælde kunne man ikke føre bevis for spiritusindholdet i blodet, fordi vedkommende, der havde forvoldt ulykken, var stukket af, og der på det tidspunkt, hvor han blev fanget af politiet, var gået for lang tid, siden spiritusen var nydt. Nu har man det modsatte tilfælde. Man har her to tiltalte, på hvem man har taget spiritusprøve. I det ene tilfælde siger retslægerådet, at man kan ikke skønne efter de oplysninger, der er givet, om den pågældende har fået for meget, fordi man ikke har kunnet bevise et tilstrækkeligt antal af „genstande“, og fordi man ikke har fået taget prøve. I det andet tilfælde har man fået taget prøve, og her gælder igen, hvad retslægerådet kommer til. Mon ikke vi skulle se lidt på, om ikke dette retslæge-

[Tholstrup.]

råd er lidt uforsigtigt med hensyn til at frikende folk?

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg beklager forsåvidt at måtte sige til det ærede medlem, at jeg ikke på dette grundlag kan finde tilstrækkelig anledning til at tage spørgsmålet om retslægerrådets sammensætning op til ny overvejelse.

Det ærede medlem nævnte det tilfælde, der indtraf, hvor den skyldige forsvandt efter ulykken, og hvor man først fik fat i ham på et tidspunkt, da spiritusen var fordampet, således at man ikke kunne bevise, om han havde været spirituspåvirket i ulykkesøjeblikket. Jeg giver det ærede medlem ret i, at det er beklageligt, men anderledes kan det ikke være. I alle disse tilfælde gælder jo den regel, at hvad der ikke er bevist, kan man ikke straffes for.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Forhandling om statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38 ved folketingsårets åbning.

(Redegørelsen findes i tidenden sp. 1).

Poul Hansen (Kalundborg): På mit partis vegne kan jeg takke den højtærede statsminister for den udførlige redegørelse og give fuld tilslutning til redegørelsens synspunkter. Jeg finder det ikke nødvendigt at gå ind på alle de spørgsmål, som blev omtalt af statsministeren, men vil gerne gøre nogle bemærkninger i tilknytning til nogle af dem.

Der er jo nu aftalt en særlig drøftelse af spørgsmålet om Tysklands deltagelse i Vesteuropas forsvar; jeg skal derfor ved denne lejlighed lade dette spørgsmål ligge.

Den højtærede statsminister gjorde i sin tale udførligt rede for Danmarks deltagelse i det internationale samarbejde på en række områder, et smukt udtryk, forekommer det mig, for, at vi ikke her i landet har ladet hånt om vort medansvar for vor klodes skæbne.

Foruden at varetage vore egne mere direkte interesser må formålet med deltagelse i internationalt samarbejde jo til syvende og sidst være at betrygge freden i verden uden at give friheden til pris. Vi er derfor også enige om, at vi i dette arbejde må følge to linier.

Den ene har fundet udtryk i det vestlige forsvarssamarbejde på grundlag af Atlantpagten. Vi er overbeviste om, at dette samarbejde hidtil har tjent fredens sag og også vil gøre det i fremtiden, og det er vor bestemte opfattelse, at vi for vor egen skyld fremdeles bør deltage heri. Der er ikke sket nogen ændring i vore anskuelser på dette punkt. Naturligvis er det vort brændende ønske, at man må nå frem til en almindelig nedrustning i alle lande, men det skal netop være en generel nedrustning, og indtil det sker, vil det være nødvendigt at opretholde den vestlige verdens forsvarsberedskab.

Den anden linie i det internationale samarbejde er den, som statsministeren gav en række eksempler på ved at henvise til vor deltagelse i FN og i den virksomhed af humanitær, kulturel, social og anden art, som finder sted i FNs underorganisationer og andre steder. Specielt vil jeg understrege ordene om, at en højnelse af levestandarden i de såkaldte underudviklede lande vil være af den største betydning for det mellemfolkelige samarbejde og for en fredelig udvikling i verden. Vi kan efter min mening ikke gøre freden nogen større tjeneste på lang sigt end ved med de midler, der står til rådighed, at støtte bestræbelserne for udviklingen af disse meget store områder i verden. Jo mere levestandarden og de sociale forhold overalt hæves op til samme tilfredsstillende niveau, des mindre anledning er der til spænding mellem landene, og des ringere vil sangbunden være for en agitation, der i sidste instans retter sig mod den tilværelse på demokratiets grund, som efter vor opfattelse er den eneste menneskeverdige. Derfor er jeg glad for, at Danmarks beredvillighed til medvirken her kom så stærkt til udtryk i statsministerens redegørelse.

Blandt disse års mange former for samvirken over landegrænserne står vistnok for de fleste herinde det nordiske samarbejde vore hjerter nærmest. Vi var mange, der følte det som et hårdt slag, da de skandina-